

Mauno Henrik Koiviston hautaan siunaaminen
25.5.2017 klo 13 Helsingin tuomiokirkossa
Eero Huovinen

Julkaistavissa puheen päätyttyä noin klo 14.30

Alkusoitto

Kuorolaulu

Kukkatervehdykset

Soittokunta

Virsi 600

Alkusiunaus ja johdantosenat

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Kunnioitettu ja rakas Tellervo Koivisto,
Rakkaat Assi ja Heikki,
Hyvät Mauno Koiviston läheiset, ystävät ja työtoverit

Olemme saattamassa viimeiselle maalliselle matkalle rakasta puolisoa ja isää, suomalaista miestä ja tasavaltamme yhdeksättä presidenttiä. Kaipaus ja suru täyttävät mielemme, mutta tunnemme myös syvää kiitollisuutta kaikkea sitä hyvää kohtaan, mitä Mauno Koiviston kautta olemme saaneet.

Olemme tässä kirkossa koolla yhdessä koko Suomen kansan kanssa. Vanhan rukouksen sanoin voimme sanoa: ”Sinun käsiisi minä uskon henkeni. Herra, sinä lunastat minut vapaaksi, sinä uskollinen Jumala.” Luottamus kaikkivaltiaaseen ja armolliseen Jumalaan olkoon meidän turvamme ja lohdutuksemme.

Psalmi 90: 1-6, 12

Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen. Jo ennen kuin vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa, sinä olit. Jumala, ajasta aikaan sinä olet. Sinä annat ihmisten tulla maaksi jälleen ja sanot: ”Palatkaa tomuun, Aadamin lapset.” Tuhat vuotta on sinulle kuin yksi päivä, kuin eilinen päivä, mailleen mennyt, kuin öinen vartiohetki. Me katoamme kuin uni aamun tullen, kuin ruoho, joka hetken kukoistaa, joka vielä aamulla viheriöi mutta illaksi kuivuu ja kuihtuu pois. Opetä meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen.

Rukous

Allsmäktige Gud, käre himmelske Fader. Genom din Sons lidande och segerrika uppståndelse har du öppnat vägen till det eviga livet. Hjälp oss att frimodigt söka tröst hos honom. Vi prisar dig redan nu och skall en gång få prisa dig i din härlighet. Hör oss för vår Herres Jesu Kristi skull, han som med dig och den heliga Anden lever och regerar i evighet. Amen.

Kuorolaulu, Sydämeni laulu

Raamatunlukua

2. Kor. 5:1–5

Vi vet att då det tält / som är vår jordiska boning rivs ner / har Gud en byggnad åt oss i himlen, en evig boning / som inte är gjord av människohand. Medan vi är här / ropar vi av längtan / efter att få ikläda oss vår himmelska boning. Ty har vi väl klätt oss i den / skall vi inte stå där nakna. Vi som ännu bor i tältet / ropar i vårt betryck; vi vill ju inte bli avklädda, vi vill bli påklädda, så att det som är dödligt uppslukas av livet. Gud har själv skapat oss just för detta, och som en borgen har han gett oss Anden.

Joh. 14:1–6

Jeesus sanoo: ”Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen. Te tiedätte kyllä tien sinne minne minä menen.”

Tuomas sanoi hänelle: ”Herra, emme me tiedä, minne sinä menet. Kuinka voisimme tuntea tien?” Jeesus vastasi: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.”

Siunauspuhe

Rakas saattoväki

Mauno Koiviston yksi persoonallinen piirre olivat hänen suuret kätensä. Rohkenen uskoa, että lukuisat suomalaiset ovat kiinnittäneet katseensa Koiviston kookkasiin kämmeniin. Satavuotiaan ja itsenäisen Suomen historiaan Mauno Koivisto ehti jättää syviä kädenjälkiä.

Mauno Koiviston kädet olivat rauhan kädet. Silloinkin, kun isänmaata piti sodassa puolustaa, hän halusi toimia sovinnollisen tulevaisuuden puolesta. Monien tuntemattomien sotilaiden keskellä Mauno Koivisto on ollut suomalaisille ”tunnettu sotilas”, esimerkillinen veteraani.

Vielä tämän vuoden puolella, kun tutut lentopallomiehet kävivät tervehtimässä presidenttiä, hän muisteli tapahtumaa Törnin osastossa. Oli saatu kaksi venäläistä vankia, joiden saattaminen selustaan määrättiin Mauno Koiviston tehtäväksi. Kun vangit ja saattaja kulkivat etulinjasta taaksepäin, vastaan tuli suomalaisia sotilaita, jotka Koiviston kertoman mukaan alkoivat ”kolhia” vankeja. Koivisto suuttui omiin maanmiehiinsä, nosti kätensä ja sanoi: ”Älkää koskeko näihin miehiin, he ovat minun vankejeni, he ovat minun veljiäni.”

Kun rauha sitten koitti, Mauno Koiviston kädet saivat uusia tehtäviä. Alkoi maan uudelleenrakentaminen. Satamamies halusi opiskelemaan. Käsillään hän käänsi oppikirjojen sivuja, luki ja syventyi. Nimimerkki Puumies kirjoitti pakinoita ja osallistui työolojen oikeudenmukaiseen kehittämiseen. Timpurin käsistä tuli vaikuttajan ja tohtorin kädet. Kätten työt ja ajatuksen työt toimivat vuorovaikutuksessa keskenään. Myöhemmin Tähtelässä ja Kultarannassa käännettiin kiviä ja fundeerattiin maailmanmenoa.

Lähes seitsemänkymmentä vuotta sitten Mauno Koiviston elämässä alkoi uusi ja ratkaiseva luku, kun hän tarttui Tellervo Kankaanrannan käteen ja pujotti sormuksen puolisonsa sormeen. Syvä kiintymys, keskinäinen sitoutuneisuus ja kunnioittava rakkaus sävyttivät elämää niin myötä- kuin vastamäissä – tänään tiedämme, että aina kuolemaan asti. Puolisot olivat toisilleen maailman tärkeimmät ihmiset. Heidän liittonsa on voinut olla esikuvana monelle suomalaiselle avioliitolle. Rakkaus oli arkista ja arvostavaa, huumorin sävyttämää, eleeöntä.

Koiviston perheen historiassa isän kädet saivat uuden tehtävän, kun odotettu ja rakastettu Assi-tytär syntyi. Sen aikaisista tavoista poiketen isä nousi yöllä ensimmäisenä pitämään huolta tyttärestään ja otti hänet varmoihin ja turvallisiin käsiinsä. Valokuvat isästä ja pienestä tyttärestä ovat puhuttelevia.

Under sina presidentår blev Mauno Koivisto intresserad av segling. I båten måste man med ena handen sköta seglen. Man måste kunna både ge efter och dra åt. Den andra handen måste hålla hårt om rodet.

Var seglingskonsten karaktärisk också för det sätt som Koivisto skötte fosterlandet? Man måste veta när man skulle ge efter och när man skulle dra åt. Kaptenen avslöjade inte alltid sina planer för alla passagerare ombord. Men senare har man sett djupa spår efter hans händers verk, planerade och genomförda på ett ansvarsfullt sätt. De stora händerna har hållit ett fast grepp om skutan Finlands roder.

Mauno Koivisto innostui presidenttivuosinaan purjehduksesta. Veneessä piti toisella kädellä huolehtia purjeista. Oli osattava sekä höllätä että kiristää. Toisen käden täytyi olla tiukasti kiinni peräsimestä.

Olivatko purjehdustaidot ominaisia myös sille tavalle, jolla Koivisto huolehti isänmaasta? Oli tiedettävä, milloin höllätään, milloin taas kiristetään. Kaikille laivan matkustajille kapteeni ei

aina paljastanut kaavailujaan. Mutta jälkikäteen on nähty vahva kädenjälki, vastuullisesti suunniteltu ja toteutettu. Suuret kourat ovat olleet vahvasti kiinni Suomi-laivan peräsimestä.

Käsillään Mauno Koivisto pärjasi monenlaisissa kädenväännöissä. Lentopallossa pitkä mies hallitsi oikean käden syötöillä ja verkkolyönneillä. Sekä pelin että politiikan filosofiaan kuului taito tarkkailla ottelukumppaneita, kunnioittaa heitä, mutta myös pyrkiä arvaamaan seuraavat siirrot.

Muodolliset kättelyt Koivisto hoiti ripeästi. Joskus presidentin käsi tuntui ohjaavan rivissä olevia nopeasti eteenpäin. Mutta jos lähellä oli ihminen, joka tarvitsi tukea tai rohkaisua, maan isällä ei ollut kiire. Kädenhuiskaus oli rohkaiseva: ”Kyllä se siitä.”

Rakas saattoväki. Mauno Koivisto tiesi ja tunsikin jo nuoruudestaan alkaen sen, että elämässä kaikki ei ole ihmisen kädessä. Käytettävissä olevilla voimavaroilla pitää kyllä tehdä kaikki se, mihin pystyy. Velvollisuutta ja vastuuta ei sovi väistää. Silti jossakin tulee raja, jossa ihmisen mahdollisuudet loppuvat.

Mauno Koivistolle velvollisuuden hoitaminen merkitsi työtä, vaivannäköä, jopa uhrautumista. Mutta samaan aikaan hän toivoi ja uskoi, että on olemassa armon maailma, ehdottoman anteeksiantamuksen maailma. Käskyjen noudattaminen on ihmisen velvollisuus, mutta viime kädessä ihmisen turva on vain Jumalan armossa. Meitä pappejakin hän ohjeisti muistamaan, että armon sanat ovat tärkeämmät kuin arvojen sanat.

Mauno Koiviston puhe- ja kirjoitustyyliin kuului halu välttää ylisanoja. Teksteistä piti karsia liioittelevat ilmaisut. Elleivät tavalliset sanat riittäneet, ylimääräisillä korostuksilla ei saavutettu yhtään parempaa.

Myös oman sisäisen maailmansa kuvaamisessa Mauno Koivisto varoi ylisanoja ja tarpeettomia korostuksia. Omasta uskosta hän puhui harvoin ja silloinkin niukasti. Mutta virret ja virsien veisaaminen tarjosivat entiselle NMKY:n kuoromiehelle tilaisuuden. Auton takapenkillä adjutanttin kanssa ja sikariportaan miesten sairaalakäynneillä veisattiin virsiä. Ja aina Mauno Koivistolla oli ehdotus valmiina.

Kun tutut kaverit vielä tänä vuonna kävivät tervehdyskäynnillä ja kysyivät, mitä virsiä veisataan, vastaus oli valmis: ”Sua kohti Herrani, sua kohti ain”, siis niin sanottu Titanic-hymni. Kun kumppanit aloittivat virren liian alhaalta, Koivisto keskeytti ja korjasi sävellajin korkeammalle. Perinteitä kunnioittava mies piti itsestään selvänä, että virsi veisattiin nuoruudessa opituilla sanoilla, niillä, joilla mekin tämän hautaan siunaamisen päätämme.

Meidän tehtävämme ei ole miettiä, mitä lähimmäisen syvimmissä sydämessä liikkuu. Vain Jumala tuntee sisimmän. Mauno Koivistolle oli tärkeää pitää kiinni elämän arvoitukseisuudesta, mutta myös paremmasta tulevaisuudesta. ”Ellemme varmuudella tiedä, kuinka tulee käymään, olettakaamme, että kaikki käy hyvin.”

Kära begravningsgäster. Vid denna jordfästning är det inte enbart fråga om Mauno Koivistos händer, utan i sista hand om Guds händer. Guds händer är starkare än de allra starkaste människohänder. Då våra egna händer blir trötta och orkeslösa kan vi förtrösta oss på det evigas händer.

Rakas saattoväki. Tässä siunaustilaisuudessa ei ole kyse vain Mauno Koiviston käsistä, vaan viime kädessä Jumalan käsistä. Jumalan kädet ovat vahvemmat kuin kaikkein voimakkaimmatkin ihmiskädet. Silloin kun omat kädet väsyvät ja murtuvat, silloin voimme turvata iankaikkisiin käsivarsiin.

Näin olemme tehneet jo alkuvirressä (VK 600), kun lauloimme: ”Annamme Isän käsiin elämämme. Hän itse meille rauhan valmistaa.” Näin myös poikakuoro lauloi Suomalaisessa rukouksessa (VK 584): ”Siunaa ja varjele meitä, Korkein, kädellä.”

Nyt myös vahvakätinen suomalainen mies voi lähteä viimeiselle maalliselle matkalle vanhan rukouksen turvin: ”Sinun käsiisi minä uskon henkeni. Herra, sinä lunastat minut vapaaksi, sinä uskollinen Jumala.”

Siunaaminen

Ylösnousseeseen Vapahtajaan Jeesuksen Kristukseen turvaten me nousemme nyt toimittamaan Mauno Henrik Koiviston hautaan siunaamisen.

Mauno Henrik Koivisto,
maasta sinä olet tullut,
maaksi sinun pitää jälleen tuleman
Vapahtajasi Jeesus Kristus on sinut viimeisenä päivänä herättävä.

Kuorolaulu, Veteraanin iltahuuto

Rukous

Kaikkivaltias Jumala, rakas taivaallinen Isä. Lahjoita Mauno Koivistolle iäinen rauhasi rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden. Anna ikuisen valosi loistaa hänelle. Ole hänelle armollinen ja anna iankaikkinen elämä. Uskollinen Herra ja Vapahtaja, sinä olet lunastanut Mauno Koiviston pyhällä ja kalliilla verelläsi. Vie hänet sisälle Jumalan kirkkauteen ja pyhiesi joukkoon nimesi tähden. Armahda myös meitä ja johdata elämän tiellä, jotta matkamme päättyisi hyvin ja pääsisimme vanhurskaiden ylösousemukseen. Tätä pyydämme rakkautesi tähden.

Isä meidän

Isä meidän, joka olet taivaassa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi. Tulkoon sinun valtakuntasi. Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta. Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

Herran siunaus

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.

Virsi 396 (vanhat sanat)

Muistopuhe, Tasavallan presidentti

Kuorolaulu, Jean Sibelius, Finlandia

Päätössoitto, Narvan marssi